

Önkormányzati feladatok az állattartás területén

Helyi közügy

Az állattartás és ezen belül az állati hulladékok kezelése magasabb szintű magyar jogszabályok által szinte teljes mértékben szabályozott, és e jogszabályok nem adnak felhatalmazást önkormányzati rendelet megalkotására. Miután azonban az állattartás szabályozása helyi közügy, az önkormányzat jogalkotói hatásköre közvetlenül az alkotmány 44./A§-ából fakad, mely szerint az önkormányzat – a magasabb szintű jogszabályok előírásainak keretei között – a közigazgatási területére kiterjedő hatállyal rendezheti az állatok tartásával kapcsolatos viszonyokat, a helyi sajátosságok figyelembevételével.

A közösségjog szempontjából elsődlegesen a mezőgazdasági haszonállatok tartásával kapcsolatos szabályokat kell az önkormányzatoknak figyelembe venni. A mezőgazdaság területe ugyanis közös politika (közös agrárpolitika – CAP), így e területen a közösség számos témakörben kizárólagos jogalkotási hatáskörrel rendelkezik, ami egyúttal kizárja a tagállami – így a helyi önkormányzati – jogalkotást. Fontos tehát, hogy az önkormányzatok e területen ismerjék a közösségi rendeletek előírásait, hiszen azok általánosan kötelezőek és közvetlenül alkalmazandók, azaz az önkormányzatoknak is közvetlenül a közösségi rendeleteket kell végrehajtaniuk, amennyiben a közösségi rendelet nem ad felhatalmazást a végrehajtási jogszabályok megalkotására.

Az említett területeken (állattartás, állatvédelem, állategészségügy) a közös-

ség irányelvekkel és a meghatározott címzettekre kötelező határozatokkal szabályoz, amelyeket a magasabb szintű hazai jogszabályok a magyar jogrendbe beépítenek.

Az önkormányzati rendeletek felülvizsgálata során tehát a központi jogharmonizáció eredményeképpen alkotott vagy módosított, magasabb szintű jogszabályok előírásait kell figyelembe venni, illetve a központi jogalkotást folyamatosan nyomon követni.

Állati hulladékok kezelése

Az elmúlt évben lépett hatályba az élelmiszerláncról és hatósági felügyeletéről szóló 2008. évi XLVI. törvény (továbbiakban: törvény). Az új jogszabály rendelkezik az állati eredetű melléktermékek ártalmatlanná tételével kapcsolatos kötelezettségekről, amely alapján az elhullott állat tetemének

tulajdonosa saját költségén köteles gondoskodni annak elszállításáról, ártalmatlanná tételéről. Speciális a szabályozás: ha az állati eredetű melléktermék tulajdonosa ismeretlen vagy ismeretlen helyen tartózkodik, az állati eredetű melléktermék fellelési helye szerint illetékes települési (fővárosban kerületi) önkormányzatot; közterületen a települési (fővárosban kerületi) önkormányzatot; közúton a közút kezelőjét terheli.

Azonban, ha a tulajdonos ismertté válik a fentiekben szabályozott speciális esetekben, a felmerült költségeket köteles az önkormányzatnak, illetve a közút kezelőjének megtéríteni.

A bejelentési kötelezettség alá tartozó állatbetegség (a továbbiakban: bejelentendő állatbetegség) megelőzése, felderítése és felszámolása során keletkezett állati eredetű melléktermék ártalmatlanná tételéről pedig az élelmiszerlánc-felügyeleti szerv intézkedik.

A törvény értelmében az elhullott állat tetemének ártalmatlantására vonatkozó kötelezettségek teljesítésénél a törvény szerint a végrehajtására kiadott jogszabályban, valamint az Európai Unió közvetlenül alkalmazandó jogi aktusaiban előírt módon kell gondoskodni. Ezen kifejezés azonban nagyon általános, a jogalkalmazó szervek és az állattartók nem ismerik a vonatkozó közösségi jogszabályo-

kat. Erre való tekintettel egy rövid összefoglalót készítetünk.

A nem emberi fogyasztásra szánt állati hulladékokat érintő egészségügyi szabályok lefektetéséről szóló 1774/2002/EK, valamint az egyes fertőző szivacsos agyvelőbántalmak megelőzésére, az ellenük való védekezésre és a felszámolásukra vonatkozó szabályok megállapításáról szóló 999/2001/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet közvetlen hatályosak és közvetlenül alkalmazandók Magyarországon is a csatlakozás napjától. A megnevezett két területre vonatkozó, az állati hulladékok kezelésének és a hasznosításukkal készült termékek forgalomba hozatalánál állat-egészségügyi szabályairól szóló 71/2003. (VI.27.) FVM, illetve a fertőző szivacsos agyvelőbántalmak megelőzéséről, az ellenük való védekezésről, illetve leküzdésükről szóló 69/2003. (VI.25.) FVM rendelet az 1774/2002/EK, illetve 999/2001/EK rendeletekkel összeegyeztethető szabályozást tartalmaz. A közösségi rendeletek azonban folyamatosan változnak, nem minden esetben vannak a nemzeti jogszabályokkal szinkronban. Erre való tekintettel az FVM Állategészségügyi és Élelmiszerellenőrzési Főosztálya kiadta a 31103/2004. számú közleményt a jogalkalmazás segítése céljából.

Közösségi szabályok

A 71/2003. (VI.27.) FVM rendelet 9. § (1) bekezdése szerint az állati hulladékokat kelet-

kezésüket követő 24 órán belül össze kell gyűjteni, és el kell szállítani állati hulladékgyűjtő helyre, gyűjtő-átrakó telepre vagy kezelő és feldolgozó üzembe, állatleledelt, műszaki terméket gyártó üzembe, biogáz- és komposztáló telepre, állati hulladéktemetőbe vagy az e rendelet szerint engedélyezett egyéb létesítménybe. Ez a kötelezettség nem vonatkozik az elhullott, 50 kg-nál nem nagyobb össz tömegű, kedvtelésből tartott állatokra, az elhullott baromfira, továbbá háromhetesnél fiatalabb elhullott malacra, szopósbaránnyra, kecskegidára, borjúra, évente legfeljebb 50 kg össz tömegig, továbbá azon állati hulladékokra, melyek szállítása jelentős köz- vagy állat-egészségügyi kockázattal jár, ha azokat elföldelik.

Ezen szabályozást azonban a vonatkozó közösségi jogszabállyal együtt kell értelmezni. Így az 1774/2002/EK rendelet 24. cikke (1) bekezdésének b) pontja alapján a három hetesnél fiatalabb szarvasmarhák, juhok, kecskék, sertések, valamint a baromfi hullájának elásása az állattartó saját telkén az EU-hoz való csatlakozás napjától nem engedélyezett, kivéve ún. távoli területeken elhullott állatokat (lásd lentebb).

Az 1774/2002/EK rendelet 24. cikke (1) bekezdésének a) pontja értelmében tehát a kedvtelésből tartott állatok hullájának elásása az állattartó saját telkén – betartva

a 71/2003. (VI.27.) FVM rendelet 5.§ (2) bekezdésében foglaltakat – a csatlakozást követően az ország egész területén továbbra is lehetséges.

Az állati hulladékok ártalmatlanítása állati hulladéktemetőben

Figyelemmel a 1774/2002/EK rendelet 24. cikke (1) bekezdésének a) pontjára, a kedvtelésből tartott állatok hullája az egész ország területén állati hulladéktemetőben voltak ártalmatlaníthatók a 71/2003.(VI.27.) FVM rendelet 6. § (4) pontjában meghatározott időpontig (2005. december 31-ig.). Az 1774/2002/EK rendelet 24. cikke (1) bekezdésének b) pontja értelmében az egyéb (a kedvtelésből tartott állatok hullájától eltérő) feldolgozatlan állati hulladék állati hulladéktemetőben való ártalmatlanítása csak akkor lehetséges, ha az állati hulladék a 2.3. pontban meghatározott távoli területeken keletkezett és ott is kerül ártalmatlanításra.

A távoli területek (remote areas) Magyarországon

Az 1774/2002/EK rendelet I. számú melléklete 49. pontja értelmében a „távoli területek” azon területek, amelyeken az állatpopuláció csekély és a létesítmények olyan távol vannak egymástól, hogy az összegyűjtéshez és a szállításhoz szükséges intézkedések a helyszíni ártalmatlanításhoz képest elfogadhatatlan terhet jelentenek.

Távoli terület neve	Azon települések neve, ahol a távoli területre vonatkozó enyhítés alkalmazható
Záhony környéke	Zsurk, Győröcske, Tiszaszentmárton, Eperjeske, Tiszamogyorós, Benk, Tuzsér, Komoró
Vásárosnamény környéke	Lónya, Mátyus, Tizsakerecseny, Tiszaadony, Tiszavid, Tizaszalka, Vámosatya, Barabás, Beregdaróc, Gelénes, Beregsurány, Tákos, Csaroda, Márokpapi, Hetefejércse, Tarpa, Gulács, Tivadar, Jánd
Rozsály és környéke	Rozsály, Kishodos, Nagyhodos, Garbolc, Méhtelek, Zajta, Gacsály, Tisztaberek
Őrség, Óriszentpéter környéke	Kercaszomor, Kerkáskápolna, Kondorfa, Magyarszombatfa, Szalafő, Szatta, Velemér
Vend-vidék, Szentgotthárd környéke	Alsószőlnök, Apátistvánfalva, Farkasfa, Felsőszőlnök, Kétvölgy, Orfalu, Szakonyfalva

Az 1774/2002/EK rendelet 24. cikke (4) bekezdésének b) pontja alapján Magyarország, mint távoli területeket a fenti táblázatban felsoroltakat jelentette be a bizottságnak.

A fent felsorolt távoli területeken a három hetesnél fiatalabb szarvasmarhák, juhok, kecskék és sertések, valamint a baromfi és a kedvtelésből tartott állatok hullájának elásása az állattartó saját telkén engedélyezett. Az előbbieket mellett a helyben keletkezett 2. és 3. osztályba sorolt állati hulladékok, illetve a kedvtelésből tartott állatok hullájának a távoli területen található állati hulladéktemetőben történő ártalmatlanítása szintén engedélyezett. A kedvtelésből tartott állatok, valamint a három hetesnél fiatalabb szarvasmarhák, juhok, kecskék hullájától eltérő 1. osztályba tartozó állati hulladékok összegyűjtéséről és az SRM feldolgozására kijelölt állati hulladékfeldolgozó üzembe szállításáról a távoli területeken is az adott területre teljes körű ártalmatlanítási kötelezettséget vállalt állati hulladékfeldolgozó üzemnek kell gondoskodnia.

Az önkormányzat képviselő-testületének figyelemmel kell lennie az idézettekre, hiszen az önkormányzat köztisztasági/állattartási rendeleteinek szabályai között szerepelhet az állatok elhullásának esetére való rendelkezés, amit összhangba kell hozni a közösségi jogi szabályozással.

Kreátor Info Kft.
kreatorinfo@rubicom.hu
06 30 641-4138